

El preu del pal.ladi

Fu3 TASSA Fa aproximadament un any, la notícia que dos científics havien trobat un mètode senzill i barat per a produir la fusió nuclear en el laboratori va donar la volta al món, va empènyer dotzenes d'equips a intentar repetir l'experiment i va donar a la premsa, especialitzada o no, tema per a molt de temps.

Una de les conseqüències

procés que es produeix només de tant en tant i del qual no se'n saben les causes ni es pot dominar no resulta gaire útil.

Tampoc no s'ha de ser derrotista. Sens dubte, Fleischmann i Pons van trobar alguna cosa, perquè si no la decepció ja hagués arribat molt abans. Mentre molts científics donen per tancat l'afer, altres creuen que es pot seguir treballant i trobar

que va tenir l'anunci que Fleischmann i Pons havien utilitzat pal.ladi com a catalitzador va ser una pujada del preu d'aquests metalls en el mercat internacional. El seu preu a Nova York, en el mes de març, era de 140 dòlars per unça, mentre que a primers d'abril ja es cotitzava a 179'65 dòlars. Eren els valors més alts des de l'any 1980.

Uns mesos després, la Universitat d'Utah segueix insistint en què la veracitat de l'anomenada fusió nuclear freda serà demostrada. Però molts equips d'arreu del món, més que freds, estan gelats. Els centenars d'experiments no han estat, normalment, positius. S'ha detectat, en ocasions, gran despreniment d'energia o de neutrons. Però un

alguna cosa d'interès. Pot haver-hi alguna cosa darrere la fusió freda, però, de moment, se li podria aplicar aquella frase de Churchill: "Es una xarada embolicada en un misteri i coberta per un enigma". Després d'un any, queda, si més no, un símbol: el pal.ladi va pujar de preu. Aquest metall del grup del platí, utilitzat en la indústria elèctrica i en pròtesis dentals, va arribar a uns valors molt alts gràcies a una notícia científica. És una mostra de quines han de ser les primeres mesures en la societat d'avui: pujar el preu d'allò que pot arribar a tenir importància. Després, ja queda temps per a comprovar si allò, realment, serà valuós o no.

Xavier Duran

Psiquiatria biològica, 1 - Psiquiatria social, 0

FOS DESTRES Deixant de banda els psicoanalistes purs, les tècniques dels quals —per a bé o per a mal, que això és un altre tema— s'utilitzen poc en el camp de la clínica, si més no entre nosaltres, es podria dividir el col·lectiu de psiquiatres en dos grans grups: el psiquiatres biològics i els psiquiatres socials. Aquesta divisió, òbviament, obeeix més a un criteri utilitari que no a un de rigorós. Acceptem-ho.

Els biològics són, per dir-ho en poques paraules, els partidaris de la medicació, d'un electroxoc si cal, perquè el malalt mental —en grau lleu o greu— torni al que s'ha considerat com estàndard.

Per la seva banda, els socials, s'inclinen a creure, i hi insisteixen molt, en què moltes malalties mentals són, en realitat, producte d'un cert tipus de societat, de les relacions que s'estableixen entre els membres que la componen.

De fet, un bon psiquiatre hauria de ser una barreja de totes dues opcions, amb l'afegit d'unes gotetes de psicoanalista.

Però els últims fets en matèria de recerca psiquiàtrica sembla que van donant cada vegada més la raó als psiquiatres biològics, en el sentit que l'engranatge social potser sí que actua sobre la ment humana, però ho fa —o ho aconsella fer— en intensitat molt

Carnet de vacunacions

INTRO Els governs del País Valencià, el Principat i les Illes distribueixen un carnet de vacunacions sistemàtiques. Inclouen les dates d'aplicació de les vacunes corresponents al costat de les dades d'identificació del nen o nena titulars del carnet. També, per informar als pares de les pautes recomanades de vacunació, els carnets inclouen un mapa-calendari de les diverses vacunes. Als consultoris mèdics, farmàcies i tots els altres centres sanitaris, proliferen aquest mateixos mapes-calendari en forma de pòsters per recordar a la població la necessitat de les vacunes.

Ja fa anys que es va acabar el confiar el control de les vacunes del fill o de la filla a la facultat memorística de la mare que, a l'hora dels dubtes, per a més seguretat, revacunava el fill una altra vegada. L'ús del carnet de vacunacions sistemàtiques ja s'ha fet

com una mena de carnet d'identitat sanitari i potser, en un moment donat, arribà a tenir més protagonisme que l'arraconat número del carnet d'identitat oficial, que actualment ha reviscolat de forma virulenta, ja que parlem de vacunes contra virus.

Tothom recorda que les vacunes *desperden* les defenses específiques de l'organisme per a cada malaltia. Per aconseguir-ho s'administren germens morts o atenuats, o les seves toxines, que no produiran l'enfermetat clínica però estimularan la fabricació de defenses pel sistema immunitari i així s'evitarà de patir la malaltia. Les enfermetats contra les que protegim els nadons mitjançant les vacunes són: diftèria, tètanos, catarro, poliomièlitis, xarampió, rubèola i parotiditis (galterés). La verola actualment ja està erradicada. El calendari de vacunacions estipula que als tres, cinc o set mesos d'e-

baixa.

No és per altra cosa que els biològics estan eufòrics, enfront del seus col·legues socials. I per si no en tenien prou amb algunes recerques claus, ara la publicació en el *New England Journal of Medicine* (la bíblia dels metges) d'un estudi de Lewis L. Judd i els seus col·laboradors de l'Institut Mental dels EUA, els ha omplert d'eufòria. Lewis ha estat analitzant el cervell de 15 parelles de bessons mitjançant la tècnica de la resonància magnètica nuclear —fiable en altíssim grau— i ha demostrat que quan un dels bessons —triats— patia esquizofrènia i l'altre no, l'afectat presentava deformacions en certes parts del cervell, des d'atròfies en algunes cèl·lules nervioses fins a ventricles cerebrals anormalment plens de

líquid.

Per Lewis, els resultats que han obtingut són una prova irrefutable que l'esquizofrènia és deguda a una patologia deformativa cerebral, i no com han vingut defensant molts psiquiatres socials per als quals era el reflex de les conductes socials i de les relacions humanes sobre l'individu.

Psiquiatres catalans consultats per EL TEMPS han indicat que si és certa la metodologia que s'exposa al *New England*, la polèmica ja no tindrà, d'ara endavant, raó de ser. També han fet esment que abans d'aquestes proves amb bessons, s'havien detectat anomalies als cervells dels esquizofrènics, però que l'estudi de parelles bessones els ha semblat definitivament aclaridora.

Josep Català

dat s'administre la DTP (diftèria, tètanus, pertusis —catarro—) i Poliomièlitis oral trivalent. Als dotze mesos d'edat s'administra la vacuna triple vírica (xarampió, rubèola, parotiditis). Als divuit mesos i 4-6 anys es repeteix la DTP i l'antipolio. Als sis anys es fa la prova de la tuberculina. Tot i que no es tracta d'una vacuna s'inclou en el calendari de vacunacions per al control de la infecció tuberculosa. Les nenes, als onze anys, abans de la pubertat, reben la vacuna de la rubèola, així a l'edat de la procreació ja estaran protegides contra aquesta malaltia.

Hem de recordar que tot i que la rubèola és una malaltia benigna si una dona embarassada la pateix els primers mesos de l'embaràs el seu nadó pot presentar lesions greus. El calendari de vacunacions sistemàtiques s'acaba als 14-16 anys d'edat amb la vacuna TD (tètanus i toxoide diftèric de tipus adult) que recomana repetir cada 10 anys. Recordem aquesta recomanació: ¡Cada 10 anys revacunació contra el tètanus! Hi sol haver massa accidentats que havien oblidat revacunar-se quan els pertocava.

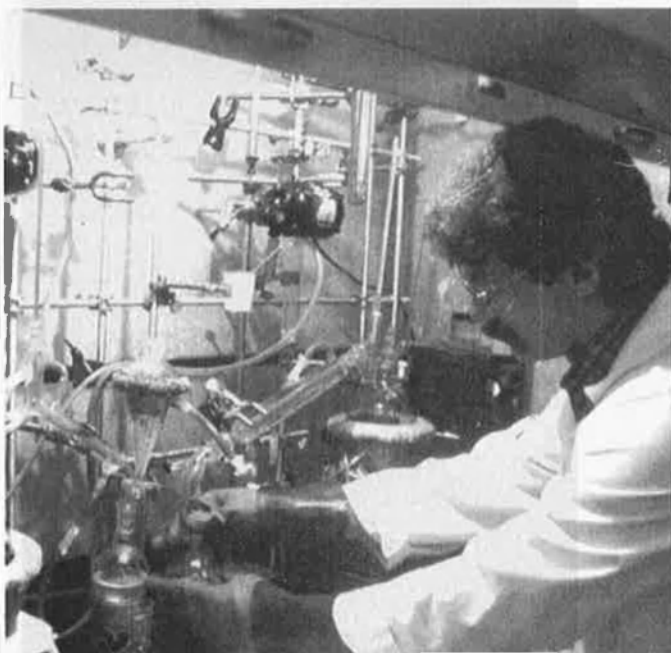
Rosa Fabregat i Armengol

L'obra clau de la química moderna

L'ESTATIG El 1789, el francès Lavoisier va publicar el *Tractat Elemental de Química*, que marca el naixement de la química moderna. L'Institut d'Estudis Catalans s'ha afegit a les commemoracions d'aquest bicentenari publicant una edició facsímil de la tra-

minat, que després pot afectar altres.

En el *Traité* hi ha, a més, una part de gran interès, com és el discurs preliminar, on l'autor fa singulars aportacions a la reflexió sobre el paper de la ciència, el llenguatge, el rigor en l'experimentació, la manera de rao-

ducció catalana de la primera part del *Traité*. Havia aparegut el 1919, per iniciativa de la Societat Catalana de Química i realitzada per Miquel A. Baltà i Florenci Coma.

L'obra conté el discurs preliminar escrit per Lavoisier i els primers disset capítols, als quals caldria afegir una extensa segona part i els vuit capítols de la tercera. També té il·lustracions com les de l'original francès.

Llegir clàssics de la ciència pot ser, en moltes ocasions, poc amè. Però és innegable que la gent que treballa en una matèria n'hauria de llegir, si més no, alguns fragments. Obres com aquesta de Lavoisier van canviar tota una manera de pensar i d'enfocar els problemes i signifiquen una revolució en un camp deter-

nar, l'ensenyament i l'evolució de les idees.

Aquesta edició té un valor addicional, com és la d'estar traduïda a la nostra llengua. Més enllà d'aquest detall, prou important, hi ha l'evidència de l'esforç que van fer unes quantes persones per donar a la ciència una presència important en la nostra cultura. De Miquel A. Baltà sabem que fou, segons Santiago Riera, un nom important en la medicina catalana, mentre a la GEC Albert Manet en destaca el seu activisme polític. De Florenci Coma no en tenim referències. Només podem imaginar-lo un amant del país i de la ciència, i donar a conèixer el reconeixement que l'IEC fa a tots dos amb aquesta edició facsímil.

X.D.